

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LVIII. Casus quibus simonia incurritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

illius, pensionemve pro se vel alio expectet.

476 Dividitur 2°. in simoniam juris divini & humani. Simonia juris divini est illa quæ jure divino vel naturali prohibetur, ut venditio rei sacræ quatenus talis. Unde ille qui plurius vendit calicem consecratum, quæ talem, simoniacus est simoniâ juris divini & naturalis. Simonia juris humani est, quæ solo jure humano, seu ecclesiastico prohibetur. Sunt quidem Authores (inquit Sylvius hic a. 1. q. 2.) qui divisionem allatam non approbant, existimantes nullam esse simoniam, quæ jure tantum humano prohibeatur. Verum discordia videtur esse de nomine. Non enim asseritur quod aliqua sit simonia, in qua propriè & perfectè reperitur ratio simoniæ, & tamen solum prohibeatur jure humano; sed dicitur esse aliquod vitium, habens similitudinem, & participans imperfectam rationem simoniæ. Quod idè dicitur simonia, non naturali, sed positivo jure prohibita. Talis est acceptio pecuniæ pro examine ad Ecclesias particulares, de qua Tridentinum sess. 24. de reform. c. 18. Caveant (inquit) ne quaquam prorsus, occasione hujus examinis, nec ante, nec post accipiant, alioquin simonia vitium, tam ipsi, quam alii damus incurrant; licet examen istud non sit res sacræ, nec proinde acceptio pecuniæ pro illo, jure divino sit prohibita; sicut nec venditio officiorum Oeconomi, Advocati, Sacristæ alicujus Ecclesiæ, quæ tamen simoniaca dicitur can. *Salvator* 1. q. 3. licet officia illa secundum se temporalia sint. Et ratio est, quia sola Ecclesiæ ordinatio efficere potest, ut res ex natura sua temporalis, adedque vendibilis, in reverentiam rei sacræ, cui aliquo modo deservit, licet vendi nequeat, ejusque venditio redundet in violationem sanctitatis rei sacræ, prout efficit in casibus memoratis.

477 Dividitur 3°. in simoniam muneris à manu, ab obsequio, & à lingua. Hæc divisio habetur citato canone *Salvator*, & can. *sunt nonnulli* 1. q. 1. traditurque à S. Petro Damiani supra num. 456. sicut & à S. Gregorio VII. c. 6. Registri epist. 34. recipiturque à S. Thoma in 4. dist. 25. q. 3. a. 3. & 2. 2. q. 100. a. 5. necnon ab omnibus passim Theologis. *Munus à manu*, est pecunia, vel res quæcumque pretio æstimabilis. *Munus ab obsequio*, est obsequium ab aliquo exhibitum eâ intentione, vel pacto, ut beneficium Ecclesiasticum ipsi conferatur, ut si Nobilis aliquis Capellano suo, vel filiorum suorum Præceptori beneficium stipendii loco conferat, vel promittat. *Munus à lingua*, est favor, adulatio, preces in gratiam alicujus factæ, præsertim si indignus sit, uti supra vidimus ex S. Thoma.

CAPUT LVIII.

Casus, quibus Simonia incurritur.

478 PRimò incurritur, quoties aliquid temporale exigitur pro ipsis rebus vel functionibus sacræ, v. g. pro administratione Sacramenti, celebratione Missæ, consecratione Eccle-

siæ, concione, catechesi, &c. sicut & pro labore functionibus illis intrinseco. Ita S. Thomas in 4. dist. 25. q. 5. tamen si spiritualia ministrans jure divino humanoque aliquid exigere possit titulo sustentationis: *Dignus est enim operarius cibo suo*. Matth. 10. Et *Domini ordinavit eis qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere*. 1. Cor. 9. Et hoc titulo aliquid exigere potest, à petentibus Missam pro se celebrari. Aliquid etiam exigere potest pro labore extrinseco, per accidens conjuncto rei spirituali, v. g. pro itinere plurium leucarum ad baptizandum infantem. Sed pro ipso baptismo, vel pro redimenda injusta vexatione Sacerdotis nolentis conferre baptismum, in extrema illius necessitate, nisi pecuniâ interveniente, non licet eam dare, quidquid plures dixerint, aientes, tunc pecuniam non dari pro baptismo ipso, sed pro removenda alterius injustitia. Contrà est enim quod pecuniam dare pro removenda illa injustitia, sit eam dare pro ipsa collatione baptismi; siquidem injustitia alterius consistit in ipsa injusta negatione, quæ non removetur nisi per ipsam collationem isti negationi oppositam. Et idè S. Thomas q. 100 a. 2. ad 1. *In casu* (inquit) *necessitatis quilibet potest baptizare. Et quia nullo modo est peccandum, pro eodem est habendum, si Sacerdos absque pretio baptizare non velit, ac si non esset qui baptizaret. Unde ille qui gerit curam pueri, licet potest eum baptizare, vel à quocumque alio facere baptizari.* Posset tamen licet aquam à Sacerdote emere, quæ est purum elementum corporale. Si autem esset adultus, qui baptismum desideraret, & immineret mortis periculum, nec Sacerdos vellet sine pretio baptizare, deberet, si posset, per alium baptizari. Quod si non posset ad alium habere recursum, nullo modo deberet pretium pro baptismo dare, sed potius absque baptismo decedere: suppleretur enim ei ex baptismo flaminis, quod ei ex Sacramento deesset.

Secundò, simoniacum est aliquid dare vel recipere pro dispensatione in votis, juramentis, vel pro quovis usu potestatis spiritualis. Episcopisque & inferioribus Prælati Concilium Tridentinum sess. 25. cap. 18. de reform. prohibet aliquid pro dispensationibus exigere, non tantum per modum pretii, sed & quovis alio titulo. Et sess. 21. cap. 1. prohibet ne Episcopi, eorumve Ministri pro litteris dimissoriis, vel testimonialibus, pro sigillo, aut alia quacumque de causa, ad Ordinem pertinente, quidquam accipiant, etiam sponte oblatum, exceptis Notariis, iis in locis, ubi est consuetudo aliquid accipiendi; eò quod nullum ipsis salarium aliunde sit constitutum.

Tertiò, simonia est aliquid accipere, dare, 480 vel exigere pro admissione ad Religionem, vel Professionem. Constat ex can. 19. Concilii Nicæni II. can. 9. Concilii Lateran. sub Alex. III. cap. *non satis*, cap. *veniens*, cap. *de Regularibus*, & cap. *quoniam simoniaca* de simonia.

- 481 Si tamen Monasterium sit ita tenue, quod non sufficiat ad tot personas nutriendas, gratis quidem ingressus in Monasterium est exhibendus; sed accipere licet aliquid pro victu persona qua in Monasterio fuerit recipienda, si ad hoc non sufficiant Monasterii opes. Verba sunt S. Thomae ubi supra a. 3. ad 4. Qui etiam in 4. dist. 23. q. 3. a. 3. q. 2. ad 7. ait, quod cum possessiones alienius loci Religiosi non sufficiunt ad sustentandum plures, potest exigi ab eo, qui in loco illo vult Deo servire, non quasi pretium Religionis, sed ut habeat Monasterium unde ei possit providere; & ideo non committitur simonia. Si autem sine gravamine Ecclesiae potest recipi, simoniacum est aliquid pro receptione exigere.
- 482 S. Thomae concinit S. Bonaventura in Apologético adversus illos qui Ordini Fratrum Minorum adversantur, q. 18. dicens: Quando quis recipitur non pro pecunia, nec tamen recipitur sine pecunia, eo quod non habent aliter ei qui eum recipiunt, providere: cum venus facultates domus vix sufficiant jam receptis, nec ad eas audeant plures recipere, & istos suis necessitatibus spoliare; ita quod ista persona, qua sic recipitur, si abundaret locus, sine pecunia recipere... non videtur esse simonia, dummodo forma cum intentione concordet. Similiter aliquis duxit uxorem, propter divitias & nobilitatem ejus qua habet natum; nec tamen propter hoc dicitur eam, quia natum habet; quam tamen si natus carisset, nullatenus duxisset. Et hoc non est impurum.
- 483 Idem ante tradiderat Petrus Cantor in verbo abbreviato c. 38. Si Monasterium egerit, ita quod offerentem se illi sine pecunia recipere non possit, vel sustentare... in exceptionem paupertatis suae, & sustentationem vira illius, exigere potest ab eo, ut eum recipiat, &c.
- 484 Et post Petrum Cantorem, Doctoresque Angelicum & Seraphicum, S. Raymundus l. 1. tit. 1. §. 22. Si Monasterium esset adeo tenue, vel paupertate depressum, quod redditus vel vix, vel non sufficerent personis presentibus, non solum intentionem possent habere; sed etiam credo quod possunt dicere: Non sufficiunt nobis; libenter te suscipimus ad spiritualia; ad temporalia non possumus, nisi habeamus plures possessiones. Et tunc ille offerat se & sua, extr. de simonia cap. tua. Quod autem dicitur in Constit. extr. eod. quoniam verus paupertatis praetextu, intelligitur, cum hoc dicebant in fraudem. Unde consulendum esset ingrediensibus, quod in hoc fundarent intentionem suam, aut principaliter darent propter Deum, & non essent onerosi domini. Argum. 16. q. 6. de lapsis.
- 485 Ita etiam S. Antoninus p. 2. c. 5. §. 18. Et concordat responsum S. Facultatis Parisiensis, quod refert Dionysius Carthusianus l. 2. de simonia hisce verbis: Ubi Monasterium est ita tenue, quod femina qua recipi petit, non possit de bonis ipsius Monasterii sustentari sine penuria, oblati gratis spiritualibus, & receptione persona libere facta ad spiritualia, si persona illa sic recepta habeat bona temporalia, de quibus... potest disponere, & ea Monasterio conferre; tunc potest ab ea aliquid peti solum pro necessitate sui victus, sine fraude, ut habeat Monasterium, unde ipsi providere possit.
- Concordant denique Glossa in cap. quoniam de simonia verbo paupertatis. Cardinalis de Luca Regular. to. 1. tr. 3. parte 1. n. 8. Illustrissimus Genetus Episcopus Vasconensis in sua Morali Gratianopolitana to. 6. Profper Fagnanus in 1. p. tertii Decretal. ad cap. non amplius de Institut. Estque sententia ista adeo communis, ut de contraria Cardinalis de Luca testetur, quod possim rejecta est, eique contrarium docet praxis inconvicta, ipsa Sede Apostolica non solum approbante, sed etiam prohibente ne Monasterium, quantumvis volens, solitam dotem remittere vel diminuire valeat. Estque praxis illa a pluribus etiam Conciliis approbata, videlicet a Mediolanensi I. & II. sub S. Carolo Borromeo. Avenionensi anni 1594. c. 50. Senonensi anni 1528. tit. de Decretis motum c. 28. Turonensi anni 1583. tit. de Monialibus.
- Dixi, si Monasterium sit tenue: si enim adeo dives sit, ut ex postulantis receptione non gravetur, juxta S. Thomam supra relatum, simoniacum foret aliquid exigere, Quod pluribus argumentis probatum videri potest apud Genetum ubi supra tr. 2. p. 199. & seqq. Tamen plurimum Casuistarum opinio sit in contrarium.
- Quarto, simoniacum est pro verbo divini praedicatione pretium exigere, vel praedicare principaliter ad acquirendam sibi laudem vel favorem hominum. Ratio prioris partis est, quia divini verbi praedicatione est ministerium spirituale; pretio proinde inestimabile. Stipendia tamen sustentationis Praedicatoribus debent docet Apostolus 1. Cor. 9. Docent & Augustinus l. de opere Monach. c. 26. Gregorius Magnus l. 19. Moral. c. 10. & S. Thomas q. 100. art. 3. ad 2.
- Ratio posterioris partis est, quia hoc non est gratis verbum spirituale conferre, sed promunere lingua. Unde V. Beda relatus can. non solum 1. q. 3. Venditores sunt columbarum (inquit) & domum Dei faciunt domum negotiationis, qui gradum vel gratiam in Ecclesia spirituales, quam Dominus largiente perceperunt, non simpliciter intentione, sed cupiditate humana causa retributionis exercent, contra illud Petri Apostoli: " Qui loquitur, quasi sermones Dei, qui ministrat, tamquam ex virtute quam administrat Deus, ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum."
- Quinto, simoniam committunt Parochi, qui Sacramenta, quae sunt de necessitate salutis, ministrare nolunt, nec corpus sepelire, nisi accepta satisfactione debita sustentationis. Quia nolle ministrare Sacramenta, ad salutem necessariam, nisi accepta sustentatione, habet quandam venditiois speciem, inquit S. Thomas q. 100. a. 3. subjungens, debere prius gratis

gratis ea exhibere, eoque facto statuas & consuetas obventiones exigere à valentibus solvere; & si opus sit, ad hoc Superioris auctoritatem interponere.

490 Sextò, simoniacum est aliquid exigere pro responsis, aut resolutionibus immediatè datis ad spiritualem animarum directionem, conscientiaque pacandas; tametsi secus dicendum videatur de resolutione merè doctrinali, ut bene Suarez. Si enim aliquid accipere vel exigere licet pro actu docendi Theologiam, ut fit in scholis (prout Doctores communiter tradunt) quidni similiter, &c. Tales namque actus & resolutiones non sunt actus potestatis spiritualis, uti concio sacra; sed doctrinales instructiones.

492 Septimò, simoniaci sunt Canonici, qui Chorum frequentant principaliter propter distributiones. Ita S. Thomas quodlib. 8. q. 6. a. 1. ubi sic: *Si hujusmodi distributiones recipit quasi finem sui operis principaliter intentum, simoniam committit, & ita mortaliter peccat. Si autem habeat principalem finem, Deum in tali actu, ad hujusmodi autem distributiones respicit secundario, non quasi in finem, sed sicut in id, quod est necessarium ad suam sustentationem, constat quod non vendit actum spiritualem, & ita simoniam non committit.*

CAPUT LIX.

Simoniam multiplex in beneficiis Ecclesiasticis.

493 PRIMò, simonia est in beneficiis ecclesiasticis emere vel vendere, non solum officium spirituale (uti constat ex multis canonibus 1. q. 3. & tit. de simonia) verum etiam jus ad recipiendos temporales beneficii redditus. Eò quòd ex dispositione juris, & ipsa beneficiorum institutione, sic annexi sint officio spirituali, ut nemini competere possint, nisi ratione talis officii. Et idèd quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alterum provenit, neutrum inventum derelinquit, ait Paschalis Papa cap. siquis objecerit 1. q. 3. Nullus ergo (prosequitur) emat Ecclesiam, vel prabendam, nec aliud beneficium Ecclesiasticum.

494 Ad cujus evidentiam notandum ex S. Thoma q. 100. a. 4. rei spirituali aliquid temporale posse dupliciter annecti, nimirum antecedenter, & consequenter. Antecedenter annectitur, quod est naturà prius, & ab ipsa independens, ut sunt v. g. calices, jus patronatus Laici, quæ non præsupponunt rem spirituales, sed eam antecedunt tempore vel naturà, etsi ad eam aliquo modo ordinentur, calices ad consecrandum, jus patronatus Laici ad præsentandum ad beneficia Ecclesiastica. Dico patronatus Laici, quia patronatus Ecclesiasticus præsupponit titulum vel officium spirituale, v. g. Episcopatum, Decanatum, &c. Consequenter annectitur, quod per rem spirituales, & non nisi eà mediante acquiritur, ab eaque proinde dependet.

495 Res temporales rei spirituali antecedenter

Tom. II.

annexa, seclusà quidem Ecclesiæ prohibitione, licitè venduntur, ut calices, modò eorum pretium propter coherentiam cum re spirituali non augeatur. Quia cum non dependant à re spirituali, iis venditis vendita non intelligitur res spiritualis, inquit S. Thomas. Ob Ecclesiæ tamen prohibitionem, jus patronatus Laici vendi non potest, cap. de jure tit. de jure patronatus. Videatur S. Thomas ad 3. Verùm res temporales rei spirituali consequenter annexa, pretio temporali vendi non possunt: quia illis venditis, etiam spiritualia venditioni subijci intelliguntur, ait S. Doctor: eò quòd utique jus ad temporalia beneficii nequeat transferri, nisi translato titulo spirituali, ex quo jus illud provenit, & à quo proinde dependet.

Unde S. Petrus Damiani l. 5. epist. 3. refutans nonnullos sui temporis Clericos, alienantes talia commercia licita esse, dicit eos dogmatizare perversa, divinæque legis justiciam violare. Et l. 1. epist. 13. commercium istud vocat emptionem rei Dei, contra legem Dei; & non semel asserit, non prædiorum duntaxat, sed ipsius etiam dignitatis Ecclesiasticæ esse emptionem. Quod variis probat argumentis.

Apud Hugonem quidem à S. Victore dicunt, qui talia exercent commercia: *Ego in Ecclesia victum & vestitum emi, Ecclesiam non emi; stipem emi, prabendam non emi; corporalia tantum emi, spiritualia non emi; nec emere volui.* Verùm etiam si expressam fortè intentionem non habeant emendi spiritualem beneficii titulum; implicitam eo ipso habent, quò emere volunt jus ad preventus temporales; quod legitimum esse non potest, nisi quatenus ex eo titulo provenit.

Secundò, simonia est, siquis beneficium ludo exponat contra pretium temporale; vel hoc modo spondeat, *depono centum aureos, quòd non audeas tale mihi dare beneficium;* vel si polliceatur se talem summam datum titulo donationis, vel gratuita recognitionis, si beneficium ipsi conferas, vel efficias ut conferatur. Quia, præter hæcenus dicta, ista non sunt nisi simoniae palliamenta; estque generalis regula, quòd in acquisitione beneficiorum & officiorum spiritualium omnis pactio & conditio, quæ de jure non inest (id est que aliàs non est jure debita) cessare debeat, cap. finali de pactis. Idque adeò verum est, ut non solum simoniaca sit pactio dandi vel recipiendi temporale pro spirituali; verum etiam pactio dandi vel recipiendi aliud spirituale pro illo, v. g. *Elige me in Provinciale, & ego eligam te in Priorem. Da mihi talem Episcopatum, vel Prioratum, & ego ad intentionem tuam, tot centenas Missas exolveri faciam.* cap. questum de rer. permut. Ita Navarrus, Suarez, &c. Unde cum Episcopus Exoniensis Archidiacono beneficia, & quidam Clerico, ante electionem suam, Prioratum diceretur promississe, ut uterque consentiret eidem,